

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach . . .	2,65 "
Na pocztę, już z odnośnikiem . . .	2,91 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na pocztę już z odnośnikiem . . .	8,73 "
Strajki inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej. — —	

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 16 gr.
w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm.
3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale
redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.
Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Poniedziałek: Mateusza Ap.
Wtorek: Tomasz B. W.

CHOJNICE, wtorek dnia 22 września 1931 r.

Słońca wschód 5 20 zachód 17,38
Księżycy wschód 17,03 zachód 00,17

Więści o krótkiej treści

Trzęsienie ziemi w Ameryce Północnej

Nowy Jork. — Z Indianapolis, Cincinnati i innych miast stanów Indiana i Ohio donoszą o trzęsieniu ziemi, które jednak nie spowodowało większych szkód. Ludność nocowała nocą pod gołym niebem przypuszczając, że nastąpiła eksplozja.

Starcie komunistów z hitlerowcami

Międzyrzecz. Po manifestacji komunistycznej przyszło tu wczoraj do starcia z hitlerowcami, podczas których jeden hitlerowiec został zastrzelony 14 osób aresztowano.

Katastrofy lotnicze

Warszawa. — Aparat II pułku lotniczego z Krakowa spadł pod Płockiem, rozbijając się doszczętnie. Obaj lotnicy ponieśli śmierć. — W Warszawie spadł na hangar lotnictwa z wysokości 50 metrów aparat wojskowy pilotowany przez por. Wojcińskiego z 4 pułku lotniczego z Torunia. W zabił się na miejscu.

Trwający od 2 lat pożar szybu naftowego zgasł

Bukareszt. — Trwający już od 2 lat pożar ropy w szybie Moreni, którego nie udało się ugasić ani technikami rumuńskimi, ani zagranicznymi, zgasł nagle w piątek. Pożar ostatnio budził poważne obawy, gdyż ulatniające się gazy zagrażały produkcji naftowej w całym okręgu.

Rozmowa min. Zaleskiego z dr. Curtiusem

W piątek popołudniu odbyła się poufna rozmowa między min. spraw zagranicznych Rzeszy Niemieckiej dr. Curtiusem a min. spraw zagranicznych Rzplitej p. Zaleskim. Z przebiegu i wyników tej rozmowy nie wydano żadnego komunikatu. Jak przypuszczają piątkowym tematem rozmów między obu ministrami były prawdopodobnie sprawy ostatnich skarg mniejszościowych niemieckich, które rozpatrywać ma Rada Ligi Narodów na sobotnim posiedzeniu.

Zajście na granicy

Luck. — W okolicy Chutoru Monastyrskiego w pobliżu Korca usiłowało przekroczyć granicę z Rosji do Polski 15 osób, w tym jedna kobieta, uzbrojonych w karabiny. Gdy uciekinierzy zbliżyli się do granicy, znajdujący się w pobliżu sowiecki posterunek straży granicznej, począł zbiegów ostrzeliwać, na co ci odpowiedzieli również strzałami. Z posterów uchodźców zabito 3 osoby, w tej liczbie kobietę. Pozostałych 12 osób przeszło na stronę polską i oddało straży KOP-u siedem karabinów i około 300 naboje. Kule karabinowe straży sowieckiej padały na stronę polską.

Kryzys rolny w Europie

Genewa. — Na piątkowym popołudniowym posiedzeniu komisji do spraw ekonomicznych Zgromadzenia Ligi Narodów przemawiał w imieniu delegacji bułgarskiej, czeskosłowackiej, estońskiej, jugosłowiańskiej, łotewskiej, rumuńskiej, węgierskiej i polskiej delegat polski sen. Targowski, który zajął się obszernie problemem kryzysu rolnego w Europie i środków walki z nim.

Sen. Targowski zakończył następującą konkluzją:

„Uzdrowienie gospodarcze państw rolnych wymaga kredytów, które mimo to, że będą niskooprocentowane, stanowią jaknajpewniejszą lokatę, gdyż

Mukden zdobyty przez wojska japońskie

Tokio. — Miasto Mukden zostało obsadzone przez wojska japońskie. Po krótkiej lecz bardzo gwałtownej walce oddziały chińskie wycofały się z chwilą nadejścia posiłków dla japończyków.

Policja chińska została rozbrojona, a służbę bez pieczęstwa objęli żołnierze japońscy.

Wojska japońskie z gorączkowym pośpiechem obwarowują się w mieście. Na ulicach budowane są rowy strzeleckie i barykady. Pośpiesznym marszem zdążają silne oddziały japońskie na pomoc.

Garnizon chiński stacjonujący w Mukdenie, który normalnie liczy 5000 ludzi po wycofaniu się z

miasta, okopał się za rogałkami i wzmocniony armją która została przysłana z głębi kraju przygotowuje się do generalnego szturm.

Japońskie siły zbrojne, stacjonowane na Korei, otrzymały rozkaz mobilizacji i wymarszu na front.

Armia japońska przeprowadza generalną ofensywę na całym froncie i zajęła już szereg ważnych punktów strategicznych. Szczególnie ważne jest zajęcie najważniejszego węzła kolejowego i strategicznego Konpangtu na drodze z Mukden do Pekinu. W ten sposób Mukden został otoczony i odcięty od wnętrza kraju.

Chwilowe zniesienie waluty złotej w Anglii

Londyn. 21. września. — Rząd zarządził celem wzmocnienia kapitału nadzwyczajne środki zaradcze, mianowicie chwilowe zniesienie waluty złotej Bank Angielski zaprzestanie wymiany not na złoto a giełda londyńska będzie dziś zamknięta. Stopę dyskontową podwyższono z 4 i pół na 6 proc.

Waszyngton. 21. września. — W angielskich kołach rządowych uważa się mimo ostatnich wypadków w Anglii stabilizację funta angielskiego za możliwą przez udzielenie Anglii dalszych kredytów. — Wymiana zdań co do tego odbywa się już między Nowym Jorkiem a Paryżem.

Giełda berlińska i frankfurcka

są dziś również w związku z kryzysem angielskim zamknięte. Podobne zarządzenia wydał Bank Duński.

Przed zmianą rządu?

Z powodu trudności finansowych w Anglii liczą się w kołach City londyńskiej ze zmianą rządu, przyczem głównie ustąpić ma minister skarbu Snowden. Natomiast nowych wyborów — jak się przypuszcza nie będzie.

Czem się tłumaczy kryzys finansowy w Anglii

Londyn. 21. września. Z prahistorji kryzysu, który doprowadził w niedzielę do historycznego faktu, iż Anglija schodzi z swego niezachwianego do-

niema lepszego dłużnika, aniżeli rolnik. Z drugiej strony uzdrowienie życia gospodarczego państw bloku rolnego wymaga dania im możliwości sprzedaży produktów rolnych po odpłacających się cenach. Kraje bloku rolniczego spełnią swoją rolę w gospodarce światowej wtedy, gdy stworzą z niej element stabilizacji społecznej, będą w możności zwiększyć swoją siłę kupna i umożliwić w ten sposób wymianę z krajami produkcji przemysłowej“.

Akcja Pomorskiej Izby Rolniczej w sprawie pomocy dla zagrożonego rolnictwa na Kaszubach

W dniu 18. bm. odbyło się posiedzenie Zarządu Pomorskiej Izby Rolniczej pod przewodnictwem Prezesa p. dr. Esden-Tempskiego poświęcone przedewszystkiem wysuwającej się na czoło bieżących zagadnień w sprawie pomocy dla zagrożonych w swej egzystencji rolników na Kaszubach.

Wskutek niesprzyjających działań atmosferycznych ubiegłej zimy i wiosny oraz na skutek długotrwałych deszczów podczas żniw zbiory tegoroczne na Kaszubach wynoszą zaledwie 60 proc. w stosunku do lat ubiegłych. Stan ten niezależnie od istniejących nadwyras ciężkich warunków gospodarczych, przeżywanym przez ogół rolnictwa należy

ład stanowiska utrzymania sztandaru złotego, donoszą że Bank Angielski w piątek stracił 80 milionów zł. w sztabach złota i 620 milionów zł. w kredytach a w sobotę w pół dnia 400 milionów zł. Już w czwartek City przestrzegła rząd, wskazując zagrożenie funta i na sytuację groźną dla Anglii. Mimo to Mac Donald wyjechał w piątek po południu do Chequers przypuszczając, że wszystko weźmie przebieg normalny. Niebawem jednak powrócił on do Londynu, otrzymawszy sprawozdanie o zajęciach na giełdach zagranicznych, zwłaszcza w Nowym Jorku. Po odbyciu narad z swymi doradcami i członkami gabinetu późno w noc i załatwieniu szeregu spraw w sobotę przed południem wyjechał Mac Donald popołudniu na Weekend do Chequers. Następcą tronu, powróciwszy w sobotę z Biarritz, udał się do Chequers, gdzie zjadł śniadanie z premierem. Poinformowawszy się o sytuacji, pozostał książę Walji w Londynie, zamiast udać się, jak zamierzał na północ na polowanie. Następnie Mac Donald powrócił do Londynu, gdzie powzięto w niedzielę znane uchwały rady ministrów.

Zniesienie angielskiej waluty złotej

przewidziane jest na pół roku. Urzędowo zwraca się specjalnie uwagę na charakter przejściowy tego zarządzenia, które zatwierdzić ma dziś parlament. Do podważenia zaufania do Anglii przyczyniły się ostatnie zajęcia w flocie brytyjskiej.

uważać za klęskę żywiołową. Jeżeli chodzi o rozmiar klęski, to dotknięte zostały nią przedewszystkiem powiaty: kartuski i morski, poza tem pow. kościerski, północna część pow. chojnickiego i niektóre części powiatów starogardzkiego i tucholskiego.

Dla zapobieżenia stwierdzonym skutkom wytworzonej groźnej sytuacji gospodarczej uznano za najważniejsze przyjąć rolnictwu kaszubskiemu z natychmiastową doraźną pomocą w formie zapomogi na zakup zboża siewnego i to za pośrednictwem Wydziałów Powiatowych. Wobec tego Zarząd uchwalil odnieść się do mierzalnych czynników rządowych o wyasygnowanie kwoty 20.000 zł. celem udzielenia rolnikom zapomogi w wysokości 10 zł, od kwintala zakupionego zboża siewnego.

Niezależnie od powyższej doraźnej pomocy Zarząd Pomorskiej Izby Rolniczej uchwalil wystąpić ze szczegółowo opracowanym programem pomocy we formie ulgowego kredytu średnioterminowego, obniżenia względnie odroczenia podatków i świadczeń socjalnych, pomocy na zakup pasz objętościowych i treściwych, ziarna siewnego na wiosnę, ulgowych przewozów kolejowych itd. Program ten ustalony w memorjale opracowanym wspólnie przez organizacje rolnicze ma być podług uchwały Zarządu Izby przedstawiony osobiście przez delegatów rolnictwa pomorskiego Naczelnym Władzom Rządowym.

O bazę morską w Gdańsku

Polemika min. Strasburgera z prezydentem senatu gdańskiego

Geneva. — W związku z notatką „Journal de Geneve“ w sprawie rzekomego stanowiska kół Ligi Narodów w kwestjach „port d'attache“ (postojów) dla floty polskiej w Gdańsku, prezydent Senatu gdańskiego dr. Ziehm wystosował list do redakcji tego pisma, w którym tłumaczył swoje stanowisko starając się udowodnić, że niebezpieczeństwo dla Gdańska płynie z zamiaru Polski utworzenia w Gdańsku bazy morskiej dla swej floty wojennej.

Komisarz generalny Rzeczypospolitej w Gdańsku, min. Strasburger, wystosował jednocześnie list do redakcji „Journal de Geneve“, w którym stwierdza

ze swej strony, że Polska nigdy nie uzurpowała sobie praw stworzenia bazy morskiej dla floty wojennej w Gdańsku, że natomiast pozbawienie Polski praw dostępu postojów dla statków wojennych w Gdańsku byłoby ze względów gospodarczych całkiem nieuzasadnione, zważywszy, że Polska nie posiada w Gdyni odpowiednich warsztatów dla dokonywania naprawy okrętów ani też zbiorników ropy dla zaopatrywania swej floty. Przeniesienie tych instalacji z Gdańska do Gdyni spowodowałoby wysokie koszty z punktu widzenia gospodarczego zupełnie nieuzasadnione.

Wielkość i upadek Detroit

Detroit, miasto które geniusz Henry Forda uczynił sławnym na świat, nie uważa go już dziś za bohaterów. Uwielbiany, podczas gorączkowego wzrostu Detroit, dziś jest Ford unawany za fałszywego proroka. Sam Ford nie bawi obecnie w Detroit; wszyscy twierdzą, że jest na wakacjach, lecz nikt nie wie gdzie się znajduje. Wielkie zakłady Forda w Dearborn mają podobnie jak ich właściciele wakacje, tego bowiem terminu użyła firma, zamykając fabryki na przeciąg miesiąca.

Dziwnie przynębiający widok przedstawiają ogromne bloki fabryki i składów całkowicie wymarłe. Są one może najwyraźniejszym obrazem skutków kryzysu. Za wyjątkiem centrali elektrycznej i kilku wielkich pieców, wszystko pozostaje w bez ruchu. W wielkim budynku, służącym do montowania samochodów, spoczywają nieruchomo części składowe na t. zw. „niekończącym się pasie“, który przy pomocy kilku poruszeń ręką, przemienia w ciągu niespełna godziny goty ramy na gotowy kompletnie samochód.

W pełni swego rozwoju Ford produkował około 9.000 wozów dziennie i zatrudniał w Ameryce setki tysięcy robotników; dziś zaledwie 40.000 osób znajduje pracę u Forda podczas miesiąca wakacyjnego.

Poza okresem wakacyjnym Ford stara się i dziś dać zajęcie możliwie największej ilości robotników, stosując system zmniejszenia ilości dni roboczych. Oznacza to, że tydzień o sześciu dniach pracy, przy minimum wynagrodzenia również 7 dolarów dziennie zamienia się na tydzień o czterech, a nawet trzech dniach pracy przy tem samym minimum płacy. Ta metoda skrócenia czasu pracy jest pod wieloma względami lepsza od całkowitej redukcji. Ale robotnik, otrzymujący 14 dni tygodniowo, mimo że wciąż jeszcze przyjeżdża własnym samochodem do fabryki, jest dalekim od zadowolenia.

Ford nieważąc o czasie do czasu pomysły, których nikt z jego otoczenia nie umie sobie wytłumaczyć. Ostatnia fantazja króla samochodów to zasadzenie na ogromnym terenie, sąsiadującym z fabryką, wielkich ilości marchwi, melonów i słoneczników. Można powiedzieć, że Ford ma zamiar, przez wyprodukowanie dokarmianie najuboższych mieszkańców Detroit

Cała działalność ekonomiczna Detroit, cały dobrobyt miasta jest uzależniony od produkcji samochodów. Rozwój Detroit w ciągu ostatnich lat kilku postępował w błyskawicznym tempie. (Detroit w r. 1900 liczyło 285.000 mieszkańców, dziś ma ich 1.500.000). Podczas trwania magicznego „okresu Forda“ mieszkańcy miasta znajdowali się w bardzo pomyślnym położeniu materialnym, które według ogólnych przewidywań mogło się z latami tylko polepszać. Wszyscy wierzyli niezachwianie w nieustanny wzrost produkcji samochodów i z nim związany wzrost ogólnego dobrobytu. Gdy w lecie r. 1929 przemysł samochodowy zachwiał się, nikt nie uważał tego za zjawisko niepokojące. Dopiero wielki krach giełdowy w listopadzie 1929 r., który może najciężniej ugodził w produkcję samochodów, pociągnął za sobą kompletną ruinę Detroit. Zachwiał się najpoważniejsze firmy, zamknęły się banki, pohankutowali sprzedawcy parcel. Najdotkliwiej odczuli ogólne zubożenie handlujący nieruchomościami. Gwałtowny rozwój przemysłowy miasta jest zawsze związany ze spekulacją terenami. Także i Detroit stało się miastem sprzedawców nieruchomości; każdy kto posiadał choćby najskromniejszy kapitał, spekulował ziemią. Ceny na nieruchomości wzrastały z dnia na dzień, a wraz z nimi wzrastała w Detroit ilość milionerów. Dziś wielu z nich żyje z zasiłków, udzielanych przez miasto najbiedniejszym.

Detroit liczy obecnie około 120.000 bezrobotnych utrzymywanych przez miasto. Na ten cel wydano do tychczas kilkadziesiąt milionów dol., tak, że zapasy pieniężne są już zupełnie wyczerpane. Władze miejskie starają się robić oszczędności, zmniejszając pensje nauczycieli i nie kończąc rozpoczętych budowli, lecz to niewiele pomoże bezrobotnym, ani też ich nie uspokoi, to też nadchodząca zima zapowiada się niezwykle ciężko dla Detroit.

600-lecie bitwy pod Płowcami

W niedzielę dnia 27 września rb. przypada 600-lecie zwycięstwa Łokietkowego pod Płowcami, odniesionego nad krzyżakami.

J. E. ks. biskup K. Radoński, pasterz diecezji włocławskiej, polecił w dniu tym duchowieństwu wspomnieć w kazaniach o pamiętnej rocznicy oraz wezwać wiernych do modlitwy na intencje Ojczyzny, a po sumie odprawić uroczyste „Te Deum“ zakończone hymnem narodowym. W południe w dniu tym będą bily dzwony przez kwadrans w całej diecezji.

„Prorok“ w Poznaniu wpadł w ręce policji

Z Poznania donoszą: Od dłuższego czasu na terenie m. Poznania grasował spirytysta-hipnotyzer, który pod płaszczykiem spirytyzmu uprawiał rozmaite oszustwa. Jest nim ślusarz Jan Kuliński, który początkowo operował razem z Józefą Grzeszkowiakówną, będącą jego „medjum“ — jak się o niej wyrażał — a później z b. komendantem pow. P. P. na Pomorzu Stanisławskim. Władze nie byłyby prawdopodobnie wpadły na trop szarlatana, gdyby nie zatarg, jaki wynikł między Kulińskim a Grzeszkowiakówną która poszkodowana przez swego współnika zawiadomiła o jego oszustwach policję.

W bezczernym piśmie do władz Grzeszkowiakówna opisywał, że w lipcu ub. r. poznała Kulińskiego jako kapitana marynarki Kocha, który rzekomo dzięki swej sile hipnotyzerskiej zmusił ją do zupełnej uległości, tymbardziej, że wzmógł w nią, iż ma fenomenalne siły medjyczne. Najważniejszą uwierzyła w takie właściwości i mimo, że później dowiedziała się o sprawach Kulińskiego, które nawet na własnej skórze odczuwała, nie zerwała z nim lecz pomagała mu wyciągać grosz z kieszeni naiwnych. Specjalnością Kulińskiego było „leczenie“, dokonywane rzekomo magnetycznie, przy czem za wizytę pobierał on 5 zł, a za lekarstwa w postaci nie-

szkodliwych proszków, które w aptece kosztują 20 groszy, pobierał 17 zł 50 gr. Poza leczeniem zajmował się on prorocstwem, które wygłaszał na specjalnych seansach, organizowanych w mieszkaniu Stanisławskiego przy ul. Piekary 20—21. Kuliński kładł się na sofie i wygłaszał prorocstwa, które rzekomo w transie słyszał od proroka Eljasza. Dużego proroka specjalnie upodobał sobie dom Stanisławskiego, gdyż przybywał na każdy seans.

Złośliwe języki wprawdzie twierdzą, że Kuliński, znany z nadmiernego pociągu do alkoholu, prosto kładł się na sofę nietrzeźwy i zasypiał, a jego prorocstwa nie były niczem innym, jak bełkotem alkoholika. Inni natomiast twierdzą, że prorocstwa jego posiadały niezwykłą głębię. — W sprawie tej toczą się jeszcze nadal dochodzenia, ponieważ każda ze stron dorzuca coraz to nowe szczegóły. Z dochodzeń wynika jednak jasno, że Kuliński poszkodował swych pacjentów na znaczne kwoty.

Z Pomorza

WŁAMANIE.

Nowy dwór, pow. sepeleński. W nocy z dnia 18 na 19 dokonano włamania do mieszkania właścicielki nieruchomości p. Lott z Nowego dworu, pow. sepeleński. Sprawcy dostali się do mieszkania za pomocą wyjęcia szyby i skradli pierzynę i 3 poduszki, pewną ilość bielizny i odzieży damskiej i męskiej oraz około 30 metr. płótna pościelowego białego w czerwone paski. Silnie o to podejrzani są cyganie, (3 mężczyźni i 1 kobieta), którzy w dniu krytycznym kręcili się w okolicy.

Z zawodów Kościuszkowskich.

Skarszewy. W ubiegłą niedzielę odbyły się w Skarszewach doroczne zawody kościuszkowskie IX Okręgu „Sokoła“. Udział w tych zawodach oprócz gniazda Kartuzy brały wszystkie gniazda należące do naszego okręgu oraz zawodnicy z gniazd: Czława, Starogardu i Zblewa.

Uczestnicy zbrali się na sali p. Borkowskiego, skąd o godz. 9.45 nastąpił odmarsz przy dźwiękach orkiestry kolejowej do kościoła na nabożeństwo. Po nabożeństwie odmarsz przez miasto przed gmach p. Borkowskiego, gdzie druh naczelnik Roznerski zdał raport druhowi prezesowi IX Okręgu, Lewandowskiemu. Po rozjeździe się zawodnicy udali się na wspólny obiad. Po przerwie obiadowej o godz. 14 rozpoczęły się zawody na boisku miejskim i trwały do godz. 18.30. Po dwugodzinnej przerwie — w czasie której zawodnicy spożyli kolację — a grono sędziów obliczało wyniki z zawodów, nastąpiła zabawa, która w miłym nastroju przeciągnęła się do rana. Podczas zabawy nastąpiły pokazy gimnastyczne młodzieży męskiej pod kierownictwem drh. Bielawskiego, oraz druchen pod kierownictwem naczelniczki okręgowej drh. Rogalanki. Ćwiczenia te okazały wysoki poziom sprawności fizycznej i znalazły wśród obecnych szczery poklask i uznanie.

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 21. września 1931 r.

PAN DR. JAN LUKOWICZ, WICEPREZES POMORSKIEGO TOWARZYSTWA LOWIECKIEGO W TORUNIU

został zawezwany jako przedstawiciel i rzeczoznawca myślistwa pomorskiego na posiedzenie dnia 21. 9. br., na którym delegaci związków myśliwskich razem z przedstawicielami Ministerstwa Rolnictwa obradować będą nad nowelizacją ustawy łowieckiej.

SPRAWOZDANIE

z Kolonji dla dzieci polskich z Niemiec w lipcu 1931 r. w Krojantach.

Dochód:	
Pozostałość z roku 1930	5.37 zł
Magistrat miasta Chojnic	500.00 zł
Wydział Powiatowy w Chojnicach	500.00 zł
Oddział Banku Polskiego	100.00 zł
Bankverein	100.00 zł
Miejska Kasa Oszczędności	50.00 zł
Na listę składkową	285.00 zł
Z zabawy w Hotelu Dworcowym	327.35 zł
Z darów w naturze	155.76 zł
Z różnych	1.00 zł
Razem	2034.48 zł

Wydatki:	
Pensja personelu	120.00 zł
Pensja służby	100.00 zł
Rozrywki dzieci	60.00 zł
Portorja i telefony	23.00 zł
Przewóz dzieci autobusem	78.00 zł
Pranie	38.00 zł
Uzupełnienie urzędzenia	101.65 zł
Różne	68.25 zł
Opał	20.00 zł
Utrzymanie	1200.78 zł
	1809.68 zł
Pozostaje:	224.80 zł

Pozostałość złożono na książeczkę M. Kasy Oszczędności Kolonijnyj dzięki niniejszem wszystkim, którzy dopomogli do urządzenia Kolonji tak czynnie pracując swoja, jak datkami w naturze i gotówce. Przedewszystkiem dziękujemy Magistratowi m.

Chojnic i Wydziałowi Powiatowemu za wydatne subwencje. Magistratowi, Kasie Chorych i ks. Dyr. Niklewskiemu za użyczenie lokalu i sprzętów potrzebnych. Ofiarodawcom na listę w gotówce, oraz P. P. Ziemiannom i Kupcom za dary w naturze. Panjom z Koła Polek za zaopatrzenie bufetu i urządzenie zabawy letniej.

PP. Lekarzom Dr. Bełkowskemu, Dr. Sochani wiczowi i Dr. Pieliowskiemu za bezinteresowną opiekę lekarską.

P. Pruszkom za obywatelską opiekę, jaką otoczyli kolonje w Krojantach, za furmanki dla dzieci na wycieczki i cały szereg czynności, który ułatwił komitetowi pracę.

Zakładów iSS. Franciszkanek za przyjęcie chorych dzieci na długą kurację za b. zniżoną opłatą.

Za Zarząd Koła Z. O. K. Z. Dr. Korzeniowski, prezes. Matysikowa, sekr.

Za Komitet Kolonijny: Zaleska, przewodn., Sobierajczykowa, Grochowska, Grzeska, Korzeniowska, Makowska, Miąskowska.

KOMITET BUDOWY DROGI NADMORSKIEJ

W. Wieś Jastrzębia Góra zamierza sprzedać inwentarz i materiały budowlane, pozostałe po likwidacji Kierownictwa Budowy Drogi Nadmorskiej w Cetnie pow. Morski i to dnia 29 września br. w drodze publicznego przetargu.

Sprzedawca zamierza się: instrumenty mierznicze maszyny biurowe, inwentarz kancelaryjny, kilka budynków, materiały kamienne, żelazne i cementowe, narzędzia robocze i drobny inwentarz oraz inwentarz większy i maszyny cięższego typu.

Blizszy informacjami udzieli każdemu z reflek tantów Wydział Powiatowy — Referat Budownictwa — w Chojnicach.

WŁAMANIE DO KIOSKU

W nocy na 20 bm. włamano się za pomocą wybijania szyby do kiosku przy pl. Król. Jadwigi, którego dzierżawcą jest inwalida p. Szeszły Jan, i skradziono kilka tabliczek czekolady oraz kilka rolek pastylek. Szkoda wynosi około 20 zł. Widocznie chodzi tu o znanych szlifarzy bruku naszego miasta.

**Nadszedł już czas
odnowienia przedpłaty!**

OGŁOSZENIE

w przedmiocie ustalenia godzin przekraczania granicy polsko - niemieckiej na okres zimowy od 1 października do 31 marca 1932 r.

W porozumieniu z właściwą władzą niemiecką ustalono na okres zimowy od 1 października 1931 r. do 31 III. 1932 r. na podstawie art. 11 Konwencji między Polską a Niemcami o ułatwieniach w małym ruchu granicznym z dnia 30. 12. 24 r. Dz. U. poz. 383 następujące godziny przekraczania granicy niemieckiej na poszczególnych przejściach granicznych:

- 1) **Władysławek — Niesewantz**
przy podróży z paszportem zagranicznym i dla tranzytu w dni powszednie, niedziele i święta:
od godziny 8-ej do 24-tej
przy przejściach granicznych za przepustką we wszystkie dni
od godziny 8-ej do 19-tej
- 2) **Zamarte — Firchau — Land**
w dni powszednie od
od 8-ej do 16-tej
w niedziele i święta
od 8-ej do 12-tej
- 3) **Konarzyny — Kornlage**
w dni powszednie
od 8-ej do 12-tej i od 13-tej do 17-tej
w niedziele i święta
od 8-ej do 13-tej
- 4) **Nowakarczma — Neuguth**
każdy wtorek i piątek
od 8-ej do 11-tej
w dni świąteczne odprawa celna się nie odbywa.
- 5) **Brzeźno — Renwasser**
w dni powszednie
od 7,30 do 16-tej
w niedziele i święta
od 8-ej do 12-tej
- 6) **Wojsk — Rekow**
w dni powszednie
od 7,30 do 17-tej
w niedziele i święta
od 8-ej do 13-tej
- 7) **Głiśno**
w poniedziałki i soboty
od 8-ej do 11-tej i od 14-tej do 17-tej.

STAROSTA POWIATOWY.

REJESTRACJA 18-LETNICH.

Jak z ogłoszenia Magistratu wynika odbywa się w miesiącu wrześniu rejestracja mężczyzn 18 lat liczących tj. którzy urodzili się w roku 1913. Wobec tego przypomina się wszystkim zainteresowanym by wezwaniu temu zadość uczynili, gdyż w przeciwnym razie pociągnięci będą do odpowiedzialności karnej i to do 500 zł. grzywny lub 6 tygodni aresztu. Przy zgłoszeniu winni przedłożyć metrykę urodzenia, świadectwo szkolne i zawodowe.

ROZGRYWKI O MISTRZOSTWO CHOJNIC

Kluby Sportowe miasta Chojnic postanowiły na zebraniu 19. 9. 31 rozgrywać o mistrzostwo Chojnic w zawodach biorą udział następujące kluby: Chojniczanka, Sokół, Grom i Stow. Mi. Polskiej. Mecze odbędą się jak następuje:

- W niedzielę 27. 9. 31 Chojniczanka — SMP.
W niedzielę 4. 10. 31 Grom — SMP.; Chojniczanka — Sokół.
W niedzielę 11. 10. 31 Grom — Chojniczanka; Sokół — SMP.
W niedzielę 18. 10. 31 SMP. — Sokół; Grom — Chojniczanka.
W niedzielę 25. 10. 31 Grom — Sokół; SMP. — Chojniczanka.
W niedzielę 1. 11. 31 Grom — SMP.
W niedzielę 5. 11. 31 Sokół — Chojniczanka.

ROZGRYWKI PIŁKI NOŻNEJ

Mecz wczorajszy na stadionie pomiędzy II druż. Chojniczanki i Zakładem zakończył się stosunkiem 2:0. II. mecz SMP — Chojniczanka został przerwany, na skutek brutalności jednego gracza z Chojniczanki. W chwili przerwania meczu wynik 2:1 dla Chojniczanki. Mecz Sokola — Grom bardzo interesujący 4—3 na korzyść Sokola. Grom grał podczas całej gry w dziesiątkę. Rozmąknięte boiska, w dużej mierze utrudniały grę.

OGNIŠKO HARCERSKIE

W dniu 19 bp. urządziła III drużyna harcerska im. St. Czarnieckiego przy szkole Handlowej swe pierwsze ognisko w tym roku szkolnym. O godzinie 6-tej wieczorem przy udziale gości druż. drużynowo po krótkim lecz treściwym przemówieniu rozpalili ognisko. Następnie krótkie przemówienie wygłosił druż. komendant hufca chojnickiego. W wesołym nastroju druhowie odśpiewali kilka pieśni harcerskich. Potem nastąpił występ dwóch druż. z humorystycznym przedstawieniem, któremu wtórowała burza oklasków. Po odśpiewaniu modlitwy harcerskiej i pożegnaniu gości nastąpiło zagaszenie ogniska o godzinie 7,45. Następnie w zwartym szeregach udano się do miasta z śpiewem na ustach. Pięknie spędzony wieczór przy ognisku na długo zostanie w pamięci gości i druż.

Z URZĘDU STANU CYWILNEGO.

Dnia 19 bm. zostało zgłoszone: 1 urodzenie przewidywane zwrotnicy Franciszek Uzarski, syn Adam Józef. Zgon: krawcowa Bronisława Szablewska, w wieku 27 lat, z Dworcowej 51.

OSTROŻNIE Z ZAKUPEM DROBIU.

Ostatnio zaszły wypadki, że na targ przywożą drobiu chory. Na jednym z ostatnich targów kupiła pani M. kilka gęsi, z których część zdechła już w drodze a druga po niej jakim czasie. Poszkodowana na targu sobotnim spostrzegła, że osoba, od której drobiu kupiła, przywoziła znowu drobiu na targ i to gęsi, ale zabite i oskubane, które widocznie sprządejacej w domu zdechły, ślady bowiem wskazywały na to, gdyż towar był niemal całkiem czarny. Władze bezp. zajęły się sprawą i zajęły towar oddano do zbadania.

KRADZIEŻ ROWERU

Dnia 19 września br. skradziono rower damski na szkodę p. Hackertówny Marji. Rower znajdował się w korytarzu domu przy ulicy Dworcowej 62 i to od godziny 14 (2) — 17,30 (5,30), w którym to czasie podobno kradzieży dokonano. Opis: Marki nieznannej, bez numeru w dobrym stanie, wartości około 200 zł, obręcze żółte, siatka ochronna kolorowa. Poszkodowana twierdzi że rower pozostawiła zamkniętą.

KRADZIEŻ OWOCU I WARZYWA

Z czwartku na piątek ub. tygodnia dokonano kradzieży około 1 ctr. kapusty i około 1 i pół ctr. dobrych zimowych jabłek z ogrodu domu p. Schewego Karola, zamieszkałego przy ulicy Pietruszkowej 16. Jak dochodzenia wykazały sprawców było dwóch i wedle śladów wyszli z ulicy Pietruszkowej i obszli ogrody pomiędzy ulicą Mickiewicza a Pietruszkową i w ten sposób dostali się do ogrodu poszkodowanego. Jabłoń z której owoc zabrali, była tak obsypana owocem, że koniecznie było postawienie kilku masty podporok w celu zapobiegnięcia polamania gałęzi. Sprawców spłoszono wołaniem z sąsiedniego domu. Inaczej nie zostałyby na drzewie ani jedno jabłko.

PODSTĘPNE WYLUDZENIE

Do jednego z pracowników firmy Kleinplatz w Rzeźni Miejskiej zgłosił się pewien lepiej sytuowany pan z karteczką, rzekomo od kierownika tejże firmy z poleceniem bezpłatnego wydania kilku funtów tuszczu. Robnik w miemanju, że faktycznie kierownik dał takie polecenie, wydał żadanego tuszczu za około 6 zł. Jak się wykazało, użyto tu podstępny, kierownik żadnego pisemnego polecenia nie dał. Charakterystycznym jest to, że ów pan zaprzecza oddania takiej karteczki, a nawet odebrania tuszczu, mimo, że powyższe nastąpiło w obecności kilku osób.

ŻEBRACTWO.

Na sobotnim targu zauważono większą ilość żebraków zamiejscowych. Z pomiędzy nich przytrzymała policja 2 zawodowych i od kilku lat trudniących się żebraniem. I to: Nowaka Wojciecha lat 58 bez stałego miejsca zamieszkania oraz Kieczyńskiego Stanisława lat 35 również bez stałego miejsca zamieszkania. Przytrzymanych odstawiono do dyspozycji Sądu Grodzkiego.

Powiat**POŻAR**

Czersk. W nocy z 19 na 20 wybuchł pożar w zagrodzie p. Rolbieckiego Anastazego, zamieszkałego w Kurczem, pow. Chojnice. Pastwą płomieni padła cała zagroda. Doszczętnie bowiem spalił się dom mieszkalny, stajnia, stodoła az całkowitym zbiorem tegorocznym i szopa. Budynki kryte były częściowo papą, częściowo słomą. Uratować zdołano jedynie meble i żywy inwentarz. Szkoda wynosi około 30000 zł. P. Rolbiecki był ubezpieczony na nieruchomości w Pom. Tow. Ubezp. w Toruniu na 19000 zł. Nieruchomość zaś i żywy inwentarz na około 9—10 tysięcy. Przyczyną pożaru ma być podobno wadliwa budowa komina.

Włamanie do kasy stacyjnej

Brusy. — W nocy z dnia 19 na 20 bm. włamano się do biura stacyjnego w Brusach, gdzie usiłowano rozpruć kasę ogniotrwałą zapomocą raka. Gdy się to nie udało usiłowali na wózku wywieźć kasę ogniotrwałą z budynków stacyjnych. Przy wyjściu z powoływali dość wielki szelest, co zbudziło zawiadowcę stacji, który złodziei spłoszył i zmusił do zaniechania swych planów. Mimo trudności jakie sprawcy podjęli, nie byłoby się zbytnio obawiali, gdyż w kasie prawie że nic się nie znajdowało. Zaalarmowana policja zarządziła pościg. Wynik na razie nieznan. Żywimy nadzieję że sprawców uda się przytrzymać.

OSOBIŠTE

Brusy. — Dnia 23 września rb. obchodzi uroczystość 84 imienin wdowa po śp. Walecym Rózk, p. Tekla Rózek żona byłego właśc. dóbr ryc. ze Zbana pow. Chojnice. Jubilatka cieszy się mimo sędziwego wieku doskonałym zdrowiem. Szczęść Boże w dalszym zyciu.

Pierwsze zebranie Okręgu Bałtyckiego Kur. Bractw Strzeleckich.

Kościerzyna. W niedzielę, dnia 20 września rb o godzinie 12 w południe odbyło się w Strzelnicy pierwsze zebranie nowoutworzonego Okręgu Bałtyckiego Kurkowych Bractw Strzeleckich R. P. przy udziale prezesów Kurk. Br. Strz.: z Kościerzyny, Kartuz, Gdyni, Wejherowa, Pucka, Chojnic, Czerska, Gniewu i Pelplina.

Wiadomości meteorologiczne

Dzisiaj po południu: Pochmurno, chwilami pogodnie, miejscami nieco deszczu. **Wtorek:** Średnie wiatry z północnych kierunków, pochmurno, czasami pogodnie, tylko tu i ówdzie deszcze; temperatura mała zmienna. **Środa:** Pogodnie, czasami pochmurno

Wesoły kącik.**W POCIĄGU.**

— Niech pan tu nie wsiada, bo to przedział dla kobiet.

— Niema strachu! Dam sobie z nimi radę!

NIKT NIE WIE.

— Tatusiu, co to jest sesja sejmowa?

— Tego nikt nie wie, moje dziecko, ale przypuszczam, że ty się tego doczekasz.

W NOCY NA GORCZEWSKIEJ.

— Popatrzno, Antek, na te gwiazdy. Jedne duże z gląsem, drugie małe bez gląsu.

— Phi, co tu dużo gadać. Te duże to burzuje, a te małe, to my, psia nasza obdarta andrusowska nędza.

W CUKIERNI NA GIENSZEGASS.

— Trzeba przyznać, że towary u nas bardzo potaniały.

— Tak, tylko gotówka ciągle bardzo droga jest.

— Czy Sejm będzie zwołany?

— Poco jego wołać? Dosyć za niego trochę kiwnąć, on zaraz przyleci.

KINO NOWOŚCI

wyświetla w poniedziałek o godz. 8,15 — najpoczytniejsza powieść sensacyjno - kryminalna Conon Doyle'a pod tyt. „Pies Baskerville'ów“ W rolach głównych: Sherlock Holmer — C. Blackwell, Lord Charles Baskerville, A. Murski, Sir Henry Baskerville — Livio Pavanelli.

Gleida Płodów Rolnych w Poznaniu

Poznań, dnia 19. IX. 1931 r.

Warunek: bandel 100 kg., w wagon. 1000 kg., w 1000 kg.

Zyto	21,50 — 22,00
Pszonca	20,50 — 21,50
Jęczmień przemiatowy	19,00 — 20,50
Jęczmień browarowy	23,00 — 24,50
Owies nowy	19,50 — 20,50
Mąka z. 65% wi. w. w.	33,00 — 34,00
Mąka p. 65% wi. w. w.	32,00 — 34,00
Otręby żytnie	12,50 — 13,25
Otręby pszenne	11,75 — 12,75
Otręby pszenne (grube)	12,75 — 13,75
Rzepak	28,00 — 29,00
Groch Victoria	23,00 — 26,00
Groch Folgera	23,00 — 25,00
Ziemniaki jadalne	2,30 — 2,50
Peluska	00,00 — 00,00
Gorzycza	00,00 — 00,00

RUCH w TOWARZYSTWACH

SOKÓŁ ŻEŃSKI. — W poniedziałek 21 bm. punkt. o godz. 8 wiecz. w sali przy Konwikcie gra w siatkówkę. Przybycie wszystkich drużyn obowiązkowe. Tamże przyjmuje się nowe członkinie.

„Czołem!”

T. G. Sokół — Sekcja lekkoatletyczna. Treningi dziś o godz. 5,30 na Stadionie. Poza tem odbędą się treningi w środę i piątek o tejże godzinie. Przybycie wszystkich ze względu na niedzielny dwumecz konieczne.

Czołem!

Kierownik.

T. G. „Sokół“ Oddział Młodzieży. — Ćwiczenia odbędą się regularnie w środy i soboty o godz. 8-ej wiecz. w sali gimnastycznej przy placu Piastowskim. Przybycie bezwzględnie wszystkich konieczne. Nowych członków przyjmuje się na miejscu. Czołem!

Kierownik sekcji.

T. G. „Sokół“ Oddz. Gimnastyczny. — Począwszy od dnia 18 bm. odbędą się regularnie we wtorki i czwartki ćwiczenia o godz. 8 wiecz. w hali gimnastycznej przy placu Piastowskim. Wszyscy druż. wie winni się stawiać bezwzględnie.

Czołem!

Naczelnik.

SMP. Zarządowcy. — Zebranie zarządu w wtorek dnia 22 września o godz. 8-mej wieczór w mieszkaniu ks. Patrona.

Prezes.

SMP. Oddział Starszych. — Zebranie planarne odbędzie się w środę o godz. 8 wieczór dnia 23. 9. w Szkole Powszechnej. Po zebraniu pogadanka dla sekcji piłki nożnej oraz sekcji teatralnej.

SMP. W czwartek dnia 24. 9. o godzinie 4,30 trening lekkoatletyczny dla Oddz. Młodych O godz. 6 bieg na 3000 mtr. dla starszych. Z powodu zbliżającego się biegu o puchar p. Rudnika przybycie wszystkich chcących brać udział w biegu konieczne.

SMP. Oddz. Młodych. — Zebranie planarne odbędzie się w piątek dnia 25. 9. o godz. 8-mej wieczór. w Szkole Powszechnej.

Na powyższe zebrania serdecznie zapraszamy wszystkich młodzież bądź to młodszą lub starszą. Nowowstępują. druż. w nasze szeregi, prosi się ich o przybycie na 15 minut przed rozpoczęciem zebrania.

Nowości jesienne i zimowe 1931/32

plaszczy męskich i damskich nadeszły

Tel. 48 **Juljusz Schreiber, Chojnice Rynek 17.** Tel. 48

Przetarg przymusowy

We wtorek, dnia 22. 9. 31 r. sprzedam najwlecej dającemu za gotówkę:

- 1) w **Pawłowie** o godz. 10 tej przed szkołą rolniczą 1 powózkę, 1 sanie, 1 kopaczkę, 1 rower, 34 gęsi
- 2) w **Silnie** przed sołectwem o godz. 12-tej 1 obraz
- 3) w **Gockowicach** o godz. 14-tej przed sołectw. 3 warchlaki, 4 prosiaki.

W. Kowalski
kom. sądowy 2096

Nadeszła:

pierwszorzędnej jakości. **Ospa żytnia i pszena**, otręby pszenne oraz szrut pszeny i żytni **Filja Baczwald** Sp. z o. odp. **Stareszkolna.**

Magiel

na sprzedaż
ul. Młyńska 14.

Międzynarodowy Centralny Związek Wierzyteli Banku Rzeszy z siedzibą w Wiedniu, wzywa

Posiadaczy marek niemieckich przedwojennych, do zgłoszenia się w celu omówienia wspólnej akcji odszkodowawczej.
do Biura w Warszawie, **Marszałkowska 43.** (Sekcja Polska)

Dziewczyna

do dzieci
zaraz potrzebna
ul. Gdańska 2
skład.

KINO NOWOŚCI

W poniedziałek 21. bm.

o godz. 8.15

Najpoczytniejsza powieść sensacyjno-kryminalna

Conan Doyle'a

pod tytułem

Pies Baskerville'ów

W rolach głównych:

Sherlock Holmes - G. Blackwell,
Lord Charles Baskerville - A. Murski,
Sir Henry Baskerville - Livio Pavanelli.

Mamy stale na składzie:

azotniak, sól potasową, kainit, tomasówkę

Główna Spółdz. Roln. Handl. na Pomorzu,
oddział Chojnice ul. Dworcowa 4.

Mój przeszło 750 odmian wielki sortyment

DALIJ

stoi w pełnym kwiecie,

z których jedna część pochodzi z mojej własnej hodowli.

Upraszam wszystkich miłośników dalij o zwiedzenie moich plantacji.

Z poważaniem

K. Błaszczuk, Chojnice.
(Cięcie kwiatów nie jest dozwolone).

Wytnij i podaj drugiemu!

Kwit mies. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski“	październik 1931	2,91 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.:

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy,

dnia _____ 1931 r.

Kwit mies. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski“	na IV. kwartał 1931	8,73 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy

dnia _____ 1931 r.

Przetarg przymusowy

Dnia 26. 9. br. o godz. 12-tej sprzedam w lokalu licyt. p. Jazdzewskiego najwlecej dającemu za gotówkę: 1 biurko, 1 szafę, 1 wirówkę, 2 but tlenowe, 500 sztuk ramek, 5.51. punczu, 8 p kawy „Franka“, 1 leżankę, 62 szt. kapeluszy damsk.

Na podwórzu tegoż lokalu: 1 krowę, 1 sieczkarnię, 1 siekacz do buraków, 1 m³ drewna opałowego.

Trzebiatowski
egzek. miejski

Jak największy wybór

Tapety Przeszło 250 gatunków na składzie, — od najtańszych do najwykwintniejszych.

Kolekcja okazowa na życzenie. Lisztewki do tapet, szlaki, (borty) szablony, farby, pokosty, lakiery.

Najkorzystniejsze źródło zakupu!

10% do 25% rabatu!

Drogerja i Handel Farb.

Bracia Hubert właśc. Juljan Hubert
Chojnice, Pomorze. **Gdańska 18.**

DRUKARNIA

„Dziennika Pomorskiego“
Chojnice, ulica Człuchowska nr. 13.

Wykonuje
wszelkiego rodzaju

druki

jak: formularze urzędowe dla przedsiębiorstw, druki reklamowe, zaproszenia i plakaty dla towarzystw, wizytówki i wszelkie prace wchodzące w zakres drukarstwa. Dostarczamy druki wykonane fachowo, czysto po cenach najniższych również i w niemieckim języku.

Kurs tańców

w Chojnicach w hotelu p. Engla

rozpoczyna się w **środe, dnia 23-go września** o godzinie 7-mej wieczorem. Dla starszych pań i panów osobny kurs. Zgłoszenia przyjmuje się w hotelu.

Aniela Różyńska,
naucz. tańców.

Wielki wybór

ŻURNALI

specjalne żurnale na
plaszczce i kostjumy

poleca

Księgarnia Dziennika Pom.